Warszawa, 20 kwietnia 2015 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-C.431.10.14.2014

Pan
Adam Dariusz Rachuba
Wójt Gminy Pokrzywnica

Urząd Gminy Pokrzywnica
al. Jana Pawła II 1
06-121 Pokrzywnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie[1] oraz art. 175 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej ustawa o finansach publicznych – Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.), kontroler Jadwiga Mórawska, starszy inspektor w Oddziale Kontroli w Delegaturze w Ciechanowie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadziła w dniach od 17 do 26 listopada 2014 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Pokrzywnica, z siedzibą w Pokrzywnicy przy al. Jana Pawła II 1.

Przedmiot kontroli obejmował wykorzystanie dotacji otrzymanej z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację wydatków w rozdziale 85415 klasyfikacji budżetowej – w 2013 roku.

[1] Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.)

Adres do korespondencji:
Wydział Kontroli
Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie
pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa

W roku 2013 w rozdziale 85415 – pomoc materialna dla uczniów, Gmina Pokrzywnica otrzymała z budżetu państwa dotację w wysokości 71 165 zł, w tym na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym 52 111 zł oraz na zakup podręczników dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2013 r. „Wyprawka szkolna" – 19 054 zł. W wyniku kontroli wykorzystania otrzymanej dotacji stwierdzono, że:

1. Wydatki na wypłatę świadczeń objętych programem pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wypłacone w formie stypendiów szkolnych, wyniosły 65 139 zł, w tym z budżetu państwa w wysokości otrzymanej dotacji, a ze środków własnych gminy 13 028 zł, co stanowi 20% ogółu wydatków poniesionych na realizację tego zadania – zgodnie z normą ustaloną w art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

   Stypendia udzielone zostały na podstawie wniosków rodziców uczniów, którzy uczęszczali do szkół w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014, zgodnie z postanowieniami *Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Pokrzywnica,* przyjętego uchwałą Nr XVI/62/2011 Rady Gminy Pokrzywnica z dnia 4 listopada 2011 r. – w myśl art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej ustawa o systemie oświaty – Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

   Kwoty na dowodach wypłaty stypendiów szkolnych w poddanych weryfikacji pozycjach były zgodne z decyzjami przyznającymi świadczenia i ewidencją księgową.

   Wypłaty stypendiów za okres od 1 stycznia do 30 kwietnia 2013 r. zrealizowane zostały na podstawie dowodów potwierdzających dokonanie zakupu artykułów przydatnych w procesie edukacji.
2. Wydatki na realizację Rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna" wyniosły ogółem 18 851 zł i stanowiły 98,93% środków dotacji otrzymanej na ten cel. Niewykorzystana dotacja w wysokości 203 zł zwrócona została na rachunek Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego z zachowaniem terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.

   Kwoty wynikające z list wypłat „Wyprawki szkolnej" wypłacone zostały na podstawie dowodów zakupu podręczników oraz oświadczeń rodziców o dokonanych zakupach.
3. Do środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgowa.
4. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-28S za 2013 rok wynikają z ewidencji księgowej wydatków.
5. Wydatki realizowane ze środków dotacji budżetowej klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie

szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207, z późn. zm.[2]).

6. Sprawdzone dowody będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330, z późn. zm.).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Udzielenie stypendiów szkolnych za okres od 1 października do 30 listopada 2013 r. w formie pieniężnej. Takie działanie stanowi naruszenie zasad ustalonych w art. 90d ust. 5 w związku z ust. 2-4 przywołanego artykułu ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym *„Stypendium szkolne może być także udzielone w formie świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 2, a w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych także w formie, o której mowa w ust. 4, nie jest możliwe, natomiast w przypadku słuchaczy kolegiów, o których mowa w ust. 3, udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 2 i 4, nie jest celowe”.*

   Jak zauważył Mateusz Pilich w komentarzu do art. 90d ustawy o systemie oświaty[3], udzielenie stypendium szkolnego nie ma na celu wspierania prywatnej konsumpcji i z tego właśnie powodu ustawodawca zdecydował się na skierowanie środków publicznych, wydatkowanych na finansowanie pomocy o charakterze socjalnym, na konkretne potrzeby edukacyjne ucznia. Formy pomocy, którą można by określić mianem materialno-rzeczowej, mają zdecydowane pierwszeństwo przed udzielaniem świadczeń w formie pieniężnej, które w tej sytuacji należy traktować jako ostateczne rozwiązanie. Podstawowe znaczenie ma respektowanie zasady, zgodnie z którą pomoc rzeczowa w ramach stypendium szkolnego powinna być udzielona przez przyznanie konkretnych świadczeń. Jeżeli zaś udziela się tego rodzaju pomocy w formie pieniężnej, przyczyny tego stanu rzeczy wymagają starannego uzasadnienia.

   Tak też orzekł NSA w wyroku z dnia 18 lutego 2011 r., sygn. akt I OSK 132/11, cyt. *„Co do zasady stypendium szkolne powinno być przyznawane w formie pomocy rzeczowej lub całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania. Dopiero w sytuacji, w której organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w tych formach nie jest możliwe, może przyznać stypendium szkolne w formie świadczenia pieniężnego.*

[2] Od 6 sierpnia 2014 r. obowiązuje tekst jednolity rozporządzenia opublikowany w Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, z późn. zm.

[3] patrz: Komentarz do art. 90d ustawy o systemie oświaty - Mateusz Pilich. Ustawa o systemie oświaty. Komentarz. Wydawnictwo ABC. 2012

Przede wszystkim pomoc rzeczowa, jak sama nazwa mówi, powinna być udzielona przez przyznanie konkretnych świadczeń.”.

2. Przyznanie 6 spośród 119 stypendiów szkolnych udzielonych na okres 1. 10. – 31. 11. 2013 r. w kwotach miesięcznych niższych niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (dalej ustawa o świadczeniach rodzinnych – Dz. U. z 2013 r., poz. 1456). Takie działanie stanowi naruszenie art. 90d ust. 9 ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym stypendium szkolne nie może być niższe miesięcznie niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, i nie może przekraczać miesięcznie 200% tej kwoty.

Podsumowując wyniki kontroli, w 2013 r. wykorzystanie dotacji otrzymanej na realizację wydatków w rozdziale 85415 klasyfikacji budżetowej zostało ocenione pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania ustalonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Przyznawania stypendiów szkolnych w formie pieniężnej po weryfikacji istnienia przesłanek, o których mowa w art. 90d ust. 5 w związku z ust. 2-4 przywołanego artykułu ustawy o systemie oświaty, oraz udokumentowaniu, że udzielenie stypendium w innych formach nie jest możliwe albo celowe.

   Pragnę zwrócić szczególną uwagę Pana Wójta na okoliczność, że pieniężna forma stypendium szkolnego nie może być traktowana jako podstawowa forma pomocy. Przyznanie stypendium szkolnego w formie pieniężnej jest dopuszczalne wyłącznie po stwierdzeniu, że udzielenie pomocy w innych formach nie jest, odpowiednio, możliwe albo celowe, przy czym podjęcie tego rodzaju decyzji wymaga szczegółowej analizy okoliczności każdej indywidualnej sprawy i starannego uzasadnienia przyczyn zajętego stanowiska w decyzji.
2. Przyznawania stypendiów szkolnych w kwotach miesięcznych nie niższych niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z zasadami ustalonymi w art. 90d ust. 9 ustawy o systemie oświaty.

Jednocześnie zobowiązuję Pana Wójta do poinformowania Wojewody Mazowieckiego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

z up. Wojewody Mazowieckiego
Edyta Ostrowska
Dyrektor Wydziału Kontroli